

Asia: VN/12230/2024

Hallituksen esityksen luonnos laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotuksen hyvänä puolena on muodostettava yksi kansallinen yhteyspiste sekä sen päälle rakentuvat liikennejärjestelmän perustietopalvelut. Lisäksi yhteyspisteen ja liikennepalveluiden perustietopalveluiden järjestämisen, ylläpidon ja kehittämisen antaminen lain nojalla yhdelle toimijalle, tässä tapauksessa valtion erityistehtäväyhtiö Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle on kannatettavaa.

Esityksen mukaan kansallisen yhteyspisteen on tarkoitus palvella RTTI-, MMTIS-, SRTI ja AFIR-tietoja. Kansallisen yhteyspisteen kautta olisi vapaasti käytettävissä myös liityntäpisteiden (eli pysäkkien) tiedot, koskien mm. sijaintia ja esteettömyyttä. RTTI- eli tosiaikaisia liikennetietoja tuottavat mm. tieviranomaiset ja tienpitäjät, joihin sekä Väylävirasto että ELY-keskus kuuluvat. Väyläviraston tehtävänä olisi olla erityisesti merkittävä RTTI- ja SRTI- tiedon lähde. Toimijoiden olisi huolehdittava, että RTTI-asetuksen infrastruktuuria koskeva data, sääntöjä ja rajoituksia koskeva data ja verkon tilaa koskeva data ovat saatavilla koneluettavassa muodossa laissa osoitettujen tehtävien osalta. Kyse olisi RTTI-asetuksen tietolajeista, joiden toimittamiseen voitaisiin käyttää joko Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n tarjoamia työkaluja tai ohjelmointirajapintoja.

RTTI-asetuksessa määriteltyihin datatyyppeihin eivät sisälly maanteiden linja-autopysäkit. Liityntäpistetiedon on tarkoitus toimittaa se toimija, jolla on tiedot hallussaan. Tieviranomaiset ja

tienpitäjät ovat tieinfrastruktuurin kehittämisen tilaajina ja toteuttajina ensisijaisessa asemassa uusien pysäkkipaikkojen tuottamisessa teiden ja katujen osalta. Olisi syytä huomioida, että myös pysäkkien ja niiden ominaisuustietojen osalta edellytettäisiin selkeästi tietojen toimittamista siten, että tienpitoviranomaisen ja liityntäpisterekisterin tiedot synkronoituvat automaattisesti päällekkäisen työn ja mahdollisten aineistojen ristiriitaisuuksien välttämiseksi.

RTTI-asetuksessa edellytetään, että toimijat asettavat tietonsa saataville kansallisen yhteyspisteen kautta, mutta tarkempaa sääntelyä siitä, kuinka tämä velvollisuus voidaan käytännössä toteuttaa, ei ole. Siksi on ehdotettu, että esityksessä säädettäisiin täydentävänä elementtinä toimijoiden velvollisuudesta ottaa käyttöön ohjelmointirajapinta ja toimittaa sitä koskevat verkko-osoitteet ja metadata kansalliselle yhteyspisteelle. Tämä velvollisuus olisi hyvä osoittaa selkeästi myös viranomaistoimijoille (Väylävirasto, ELY-keskus/Elinvoimakeskus), jotta yhteydet olemassa olevien järjestelmien ja kansallisen yhteyspisteen välille tulevat rakennetuiksi.

Liityntäpisteet tulevat olemaan yksilöityjä, samaan tapaan kuin nykyisessä Digiroadissakin. Datan haltijan velvollisuutena on toimittaa niitä koskevat tiedot kansalliseen yhteyspisteeseen. Tällä hetkellä Väylävirasto käyttää tien varusteiden ja laitteiden sekä muiden ominaisuustietojen säilyttämiseen Tievelhoa. Nykyisellään Tievelho ei enää tunnista pysäkkiä minkäänlaiseksi elementiksi. Jotta kansallinen yhteyspisterekisteri ja liityntäpisterekisteri toimisivat aiotulla tavalla, olisi niiden oltava yhteydessä Tievelhon sisältämään pysäkkien varustetietoon. Tämän varmistamiseksi olisi Tievelhossa otettava käyttöön liityntäpisterekisterin pysäkit yksilöivät tunnisteet sekä varmistaa niiden liitettävyyden varustetietoihin. Jatkossa siis tienpitoviranomaisen tuottaman aineiston ja ITS-järjestelmien tarvitsemien tietojen yhdistämiseksi kaikkien osapuolten tulee olla sitoutuneita käyttämään samoja tunnisteita.

Maantien linja-autopysäkkien osalta tieto ei saisi hajautua. Tämä tapahtuu, mikäli varustetiedot ovat tierekisteriosoitteineen Tievelhossa ja pysäkit koordinaatteineen liityntäpisterekisterissä. Uudessa standardissa näyttäisi olevan mahdollista säilyttää lähes kaikki Digiroadin sisältämä tieto, vaikkakin sen esittämistapa olisi erilainen kuin aiemmin. Tienumerojärjestelmän mukaista tierekisteriosoitetta uusi järjestelmä ei kuitenkaan tue. Lisäksi liityntäpisterekisteriin olisi hyvä saada pysäkin yhteyteen paikka tieviranomaisen omille luokitteluille, esimerkiksi koskien pysäkin palvelutasoa.

Kumanto-Kooni Krista
Uudenmaan ELY - Liikennejärjestelmäyksikkö